

فرهنگیگان

دبلماسی

ظریف رد غنا: زمینه همکاری ایران و غنا فراهم است

محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران که برای انجام سفری ۶ روزه به غرب آفریقا سفر کرده است، در دومین ایستگاه خود به غنا رسید. ظریف دیروز در اکرا پایتخت غنا با هانا سسرواته، همتای غنایی خود دیدار و گفت و گو کرد. طرفین در این دیدار بر توسعه روابط و گسترش مناسبات تاکید کردند. وزیر امور خارجه ایران همچنین در نشست همکاری اقتصادی و تجاری ایران و غنا شرکت کرد و در سخنرانی خود در این نشست گفت: «زمینه همکاری برای تجارت و بخش های مالی و بانکی کشورهای غنا و ایران فراهم شده است.» ظریف همچنین گفت: «خوشحالم با یک هیات بزرگ تجاری به کشور غنا سفر کرده ام، قاره آفریقا خصوصا غرب این قاره و به ویژه غنا برای ما مهم است. بخش های مختلف اقتصادی و تجاری و علمی ماسالها است در غنا حضور و فعالیت دارند. ایرانیان برای قوام نگرومه به عنوان یک قهرمان مقاومت و آزادی احترام قائل هستند.» نکرومه آزادیخواه غنایی است که در به استقلال رسیدن این کشور موثر بود. ظریف در ادامه افزود: «ایران و غنا از کشورهای در حال توسعه و تقویت کننده همکاری های جنوب هستند. تحریم های ایران رسما بر داشته شده و زمینه همکاری برای تجارت دو کشور و بخش های مالی و بانکی فراهم است.» هانا تنه وزیر خارجه غنا نیز در این نشست گفت: «می خواهم فرصت ها و زمینه های همکاری های دو جانبه را در بخش های دولتی و خصوصی به ویژه در زمینه های بانکی و مالی بررسی کنیم.»

چهره

نخست وزیر رژیم صهیونیستی: برنامه هسته ای ایران از بین نرفته است

بنیامین نتانیاهو

بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر رژیم صهیونیستی در گفت و گو «جوزالیم پست» با ابراز ادعاهای پیشین و مخالفت تکراری از سیاست های دولت باراک اوباما در قبال ایران و توافق هسته ای بیان کرد که به واشنگتن برای علاقه اش به پذیرش حق غنی سازی اورانیوم اعتراض نکرده، بلکه به دادن گزینه های بدون شرط به ایران اعتراض کرده است. رژیم صهیونیستی توسط لابی های خود در عربستان سعودی و در میان نمایندگان جمهوری خواه کنگره آمریکا طی دو سال گذشته همه تلاش خود را به کار گرفتند تا با فشار بر دولت اوباما از یک سو و ایجاد موج ایران هراسی در منطقه از سوی دیگر، نگرانی عمیق خود در رابطه با برنامه هسته ای ایران تحت عنوان برجام را ابراز کنند. بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر رژیم صهیونیستی در این باره بیان کرد که برنامه هسته ای ایران از بین نرفته و با از بین رفتن فاصله زیادی دارد. وی با بیان اینکه اسرائیل و کشورهای عربی درباره آنچه در ۱۲ سال آینده زمانی که ایران توانایی غنی سازی اورانیوم به هر اندازه که خواهد داشت باشد نگران هستند، گفت: «مشکل آن چیزی است که در آینده اتفاق می افتد و این اتفاق نه به واسطه نقض توافق، بلکه در شرایطی خواهد افتاد که ایران در توافق باقی بماند.» نتانیاهو همچنین مدعی شد که این توافق نباید به زمان، بلکه باید به رفتار ایران بستگی داشته باشد، چرا که ایران رفتارهای خصمانه اش را در قبال اسرائیل تغییر نداده است.

رویکردی متضاد از دیگر تحلیلگران داشت. او در ابتدای سخنان خود با ذکر این نکته که قصد ندارد مانند روابط ایران و ترکیه که در ابر و مه تعارفات پیچیده شده رفتار کند اعلام کرد که قصد دارد به صورت صریح تحلیل های خود را بیان کند. دیپلمات پیشین و سفیر اسبق ایران در فرانسه با اشاره به کوتای اخیر ترکیه گفت: «مساله پیش آمده ماحصل رفتارها و اشتباهات دولت خود آقای اردوغان است. از نگاه تئوری توطئه خیلی ها می گویند آقای اردوغان چون تضعیف شد و از آمریکایی ها ناامید و روابطش با روسیه تخریب شد، این کوتا را طرح ریزی کرده است. ترکیه با ایستادن در کنار قطر و عربستان سناریوی مسیر بسیار اشتباهی را پیش رفت.» خرازی با اشاره به نقش آمریکایی ها در کوتای نظامی ترکیه گفت: «اگر نگوییم آمریکایی ها کودتا را در ترکیه طرح ریزی کردند، از کودتا کاملا مطلع بودند. جنگنده های ارتش از فرودگاه اینچرلیک برخاستند که تحت کنترل آمریکایی ها است.» در همین میانه بحث سفیر ترکیه ادعای صادق خرازی را رد کرد و گفت: فرودگاه اینچرلیک کاملا در اختیار دولت است و نه آمریکا و نه ناتو اختیار و کنترل این فرودگاه را در دست ندارند. خرازی در ادامه به منته اصلی کودتا یعنی فتح الله گولن اشاره کرد و گفت: «او کسی است که دائما در نمازهایش ایران و شیعیان را نفرین می کرد. حتما با سیاست های امنیتی غربی از جمله اداره چهارم پنتاگون و سی ای ای در ارتباط است.» خرازی در پایان گفت که امیدواریم آقای اردوغان درک کند که ایرانی ها دوستان دوران سخت آنها هستند. نه قطری ها و عربستانی ها که خاورمیانه را به آتش کشیده اند.

نقش مهم مردم

صادق ملکی کارشناس ارشد وزارت امور خارجه نیز در این نشست با اشاره به تجربه اش از زندگی در ترکیه گفت: «اگر بخوایم مهم ترین عامل شکست کودتا را بشناسیم، باید بگوییم حضور مردم مهم ترین عامل شکست کودتا بود که باید قدر آنها دانسته شود و باید به گونه ای برخورد شود که دموکراسی آنها حفظ شود.» ملکی با اشاره به نگاه ایرانیان به ترکیه توضیح داد که این نگاه همواره صفر و صدی و احساسی بوده که یا از روی تنفر مطلق یا از روی علاقه مفرط بوده است. او با اشاره به دو گانه دموکراسی و امنیت در ترکیه گفت: «این که می گویم امنیت ترکیه امنیت ایران است تعارف سیاسی نیست بلکه هر اتفاقی در ترکیه می افتد واقعا بر امنیت ما تاثیر گذار است.» او در ادامه به انتقاد از تحقیر نیروهای نظامی پرداخت و افزود که در چنین شرایطی ایا انگیزه ای برای ارتشیان می ماند تا از امنیت مردم دفاع کنند. در پایان نیز سجاد کوچکی، فرمانده سابق نیروی دریایی ارتش و مشاور راهبردی نیروهای مسلح به شرح مباحث توریک مرتبط با کودتا پرداخت.

ناتالی گوله، سناتور فرانسوی

گوله معتقد است هر کسی که در سیاست منطقه دستی دارد می داند که این گروه هیچ جایگاهی در داخل ایران ندارد و در حقیقت در جریان جنگ ایران و عراق به عنوان مزدورانی علیه مردم ایران عمل کردند. وی در پایان افزود حمایت از مجاهدین خلق (منافقین) تنها موجب ایجاد سوءتفاهم بیشتر بین دو کشور می شود و این ائتلاف بزرگ وقت و پول است. چندی پیش گروه منافقین با برگزاری نشستی در پاریس از چهره های سیاسی عربستان سعودی دعوت به عمل آوردند که این امر واکنش های شدید ایران را به دنبال داشت.

گزارش «فرهیختگان» از نشست دیپلمات های ایرانی در بررسی وضعیت ترکیه

توفان پس از کودتا

■ **میر محمود موسوی**، ترکیه در سال های اخیر بی ثبات بوده است ■ **صادق خرازی**، آمریکادر کودتا دست داشت ■ **رضا حاکان تکین**، فهرست بازداشتی ها دو ماه پیش از کودتا تهیه شده بود

عکاس: رضا حسینی آفریدنیگان

نشست «ترکیه پس از کودتا» که به همت پایگاه تحلیلی دیپلماسی ایرانی در ساختمان روزنامه اطلاعات برگزار شد

بزرگ ترین مساله ترکیه موضوع پکک است؛ مذاکراتی که اردوغان و هاکان فیدان، رئیس میت در آن در حال مذاکره با کردها برای حل مشکلاتشان بودند اما با آغاز تحولات سوریه برنامه های بسیار مثبت دولت آقای اردوغان دچار شکست شده و وارد فاز جدیدی شده است.» سفیر سابق ایران در هند و پاکستان با اشاره به شب کودتا گفت که در شب حادثه علاوه بر رسانه های مجازی از طریق شبکه های تلویزیونی اتفاقات را رصد می کرد. او در همین رابطه توضیح داد: «کودتای ترکیه در مقایسه با نمونه مصر تفاوت های رسانه ای جدی داشت. در کودتای السیسی در مصر شبکه های ماهواره ای عربی از جمله الجزیره نقش بسیار ایفا کردند اما در کودتای ترکیه شبکه های مجازی سهم بیشتری داشتند.»

میر محمود موسوی مدیرکل پیشین آسیای غربی وزارت امور خارجه در مورد تحلیل های منتشر شده در جامعه ایران با اشاره به شوخی های مطرح شده با موضوع کودتا در ترکیه گفت که در فضای سیاسی جوک های مرتبط با موضوعات وجود دارد اما آنچه این روزها با آن روبه رو می شویم نوعی تحلیل ها و شوخی های مبتذل و سطحی است. موسوی پیش از پرداختن به موضوع جلسه ابراز امیدواری کرد روزی مردم همان طور که برای دیگر مسائل به متخصص مراجعه می کنند در رابطه با تحلیل های سیاسی و دیپلماتیک از این مشی پیروی کنند.

دیپلمات پیشین ایرانی در ادامه افزود: «ترکیه طی سال های اخیر در وضعیت ثبات نبوده است. این کشور متأثر از تحولات خاورمیانه است. در حال حاضر

دموکراسی ترکیه دفاع کردند.» سفیر ترکیه در این مراسم از گروه های طرفدار فتح الله گولن به عنوان گروه تروریستی یاد کرد و گفت که شورای عالی امنیت ملی ترکیه حدود دو سال پیش شرایط ویژه ای برای مقابله با این گروه اعلام کرده بود و در ماه های اخیر فهرستی از بازداشتی ها تهیه شده بود که اغلب این افراد متسبب به گولنی ها بودند. حاکان این توضیحات را در پاسخ به اخبار منتشر شده در رسانه ها که اردوغان را به بهره برداری از شرایط پس از کودتا متهم می کنند بیان کرد و افزود که این بازداشت ها ارتباطی به تسویه حساب های بعد از کودتا ندارد.

وضعیت بی ثبات ترکیه

میر محمود موسوی مدیرکل پیشین آسیای غربی وزارت امور خارجه در مورد تحلیل های منتشر شده در جامعه ایران با اشاره به شوخی های مطرح شده با موضوع کودتا در ترکیه گفت که در فضای سیاسی جوک های مرتبط با موضوعات وجود دارد اما آنچه این روزها با آن روبه رو می شویم نوعی تحلیل ها و شوخی های مبتذل و سطحی است. موسوی پیش از پرداختن به موضوع جلسه ابراز امیدواری کرد روزی مردم همان طور که برای دیگر مسائل به متخصص مراجعه می کنند در رابطه با تحلیل های سیاسی و دیپلماتیک از این مشی پیروی کنند.

دیپلمات پیشین ایرانی در ادامه افزود: «ترکیه طی سال های اخیر در وضعیت ثبات نبوده است. این کشور متأثر از تحولات خاورمیانه است. در حال حاضر

دموکراسی ترکیه دفاع کردند.» سفیر ترکیه در این مراسم از گروه های طرفدار فتح الله گولن به عنوان گروه تروریستی یاد کرد و گفت که شورای عالی امنیت ملی ترکیه حدود دو سال پیش شرایط ویژه ای برای مقابله با این گروه اعلام کرده بود و در ماه های اخیر فهرستی از بازداشتی ها تهیه شده بود که اغلب این افراد متسبب به گولنی ها بودند. حاکان این توضیحات را در پاسخ به اخبار منتشر شده در رسانه ها که اردوغان را به بهره برداری از شرایط پس از کودتا متهم می کنند بیان کرد و افزود که این بازداشت ها ارتباطی به تسویه حساب های بعد از کودتا ندارد.

اقدمات لازم را به عمل آورده است. بنا به گفته قاسمی به نقل از وزارت امور خارجه، جمهوری اسلامی ایران هیچ اطلاعی از حضور این افراد در خاک خود ندارد. سخنگوی وزارت امور خارجه گفت که دولت آمریکا به جای کلی گویی باید با به اشتراک گذاشتن اطلاعات دقیق، شرایط را برای مقابله هماهنگ بین المللی با گروه های تروریستی فراهم کند. بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران در پاسخ به سوال دیگری مبنی بر رخداد های اخیر ترکیه و اظهارات سفیر ترکیه در تهران مبنی بر اینکه از دولت جمهوری اسلامی ایران می خواهیم ممنوعیت سفر ایرانیان به ترکیه را لغو کند، تاکید کرد که سفر شهروندان ایرانی به ترکیه پس از عادی شدن شرایط این کشور از سر گرفته خواهد شد: «ارتباطات و آمد و شد میان مردم دو کشور از دیرباز وجود داشته و بی شک در آینده نیز استمرار خواهد یافت. مطمئنا حوادث جاری ترکیه نمی تواند منجر به قطع ارتباط دو ملت همسایه شود.»

ایران عامل ثبات منطقه

سفیر عراق در تهران، جمهوری اسلامی ایران را عامل اساسی ثبات منطقه ای دانست و گفت: «هیچ سندی دال بر دخالت ایران در امور داخلی کشورها وجود ندارد.» راجح صابر عبود الموسوی در واکنش به مواضع برخی کشورهای عربی در اتحادیه عرب علیه جمهوری اسلامی ایران افزود: «ما همواره قدر دان نقش تاریخی جمهوری اسلامی ایران در ثبات منطقه ای و حتی جهانی هستیم.» سفیر عراق در تهران با بیان اینکه بودن ایران در کنار عراق برای برخی از کشورهای منطقه خوشایند نیست، اضافه کرد: «حمایت ایران نقش مهمی برای مقاومت دولت و مردم عراق در برابر تروریست ها دارد و این همکاری نقشه های شوم آنها را بر ملا می کند.»

محسن حسینی m.hoseini@fdn.ir

دهکده ای خوش آب و هوا نزدیک دریای اژه ترکیه جایی بود که رضا حاکان تکین، سفیر این کشور در ایران، تعطیلات تابستانی خود را در آن سپری می کرد. در چنین آرامشی، ناگهان ترکیه به خیر اول رسانه های جهانی تبدیل شد. درست زمانی که شبکه های تلویزیونی این کشور به دست نظامیان سقوط می کرد و برنامه های عادی قطع می شدند. حاکان تکین که در نشست «ترکیه پس از کودتا» که به همت پایگاه تحلیلی دیپلماسی ایرانی در ساختمان روزنامه اطلاعات برگزار شد صحبت می کرد، با توصیف شب کودتای ۱۶ جولای از سوی بخشی از ارتش ترکیه گفت در اولین فرصت برای انجام ماموریتش به ایران آمد. این نشست با حضور میر محمود موسوی، مدیرکل پیشین آسیای غربی وزارت امور خارجه، صادق ملکی، کارشناس ارشد وزارت امور خارجه و سید محمدصادق خرازی، سفیر پیشین ایران در فرانسه برگزار شد. سفیر ترکیه که از نزدیک شاهد تراژدی تازه ای در کشورش بود، در مورد این اتفاق گفت: «سرغ ندارم که نیروی نظامی کشوری نهادهایی مانند پارلمان را با جنگنده های خود بمباران کند، اتفاق تلخی که در ترکیه روی داد.» حاکان با اشاره به رفتار کودکان گشت: «در جریان این کودتا نزدیک ۲۶۰ نفر کشته و بیش از ۱۴۰۰ نفر زخمی شدند. مردم با شجاعت ایستادگی کردند و با کنار گذاشتن اختلافات سیاسی از دموکراسی دفاع کردند. احزاب مخالفی که مدت رین انتقادات را متوجه رئیس جمهوری می کردند، در آن لحظه تمام اختلافات را کنار گذاشتند و از جمهوریست و

بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه

ایران هیچ اطلاعی از حضور افراد القاعده در خاک خود ندارد؛ این بود واکنش بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه به سوال خبرنگارانی که از او در خصوص اظهارات دولت آمریکا پرسیده بودند ایالات متحده آمریکا در خبری اعلام کرده است که سه نفر از مسئولان گروه تروریستی القاعده در ایران هستند و آنها را تحریم کرده است. بهرام قاسمی نیز در واکنش به این مساله گفت که دولت جمهوری اسلامی ایران همواره بر عزم راسخ خود جهت مقابله با گروه های تروریستی تاکید کرده و در راستای تعهدات بین المللی مربوطه

یادداشت

پیمان شوم اعراب و اسرائیل

اتحادیه عرب که در نوبت تشکیل جلسات خود تلاش کرده بود با اکثریت آرا بتواند در بیانیه نهایی ایران را محکوم کند، بار دیگر برای رسیدن به این هدف شکست خورد و چهار عضو این اتحادیه به صورت مجزا بیانیه ضد ایرانی منتشر و اتهامات تکراری خود علیه جمهوری اسلامی ایران را اعلام کردند؛ این کشور بارها تلاش کرده کشورهای عربی مانند قطر، کویت و عمان را با خود همراه کند.

انقلاب اسلامی ایران در تراز بین المللی قرار دارد. انقلاب های بزرگ جهان مانند انقلاب کبیر فرانسه، انقلاب اکبر روسیه، انقلاب چین جزء انقلاب های کلاسیکی هستند که بیش از آنکه متکی بر قدرت نرم باشند، با قدرت های سخت در میدان های انقلابی پیروز شدند. در حالی که انقلاب اسلامی گامی بالاتر از ین تراز بین المللی را از آن خود کرد و ملت ایران توانستند با تکیه بر قدرت نرم خود و رهبری امام خمینی (ره) الگویی از یک انقلاب بزرگ و کلاسیک را نشان دهند. فراموش نکنیم گل های که ملت ایران در تنگ نیروهای ارتش زان شاه گذاشتند نشان دهنده نوعی رهیافت معنی از سوی بنیانگذار انقلاب اسلامی بود. لذا امواج این انقلاب بر اساس قدرت نرم آن به سمت و سویی خارج از ایران هدایت شد و خواه ناخواه جاذبه های خاص خود را به وجود آورد و بالغ بر سه دهه است که در منطقه و کشورهای فرامنطقه ای، خروجی ها و پیامدهایی را به جا گذاشته است که انقلاب اسلامی را به مثابه زخمی برای حرکت های سیاسی و رفتار های سلطه جویانه خود می بینند.

از این رو در چهارده گذشته به تقابل با نظام جمهوری اسلامی ایران از راه های مختلف پرداخته اند و مسائل گوناگونی چون سلاح های غیرمتعارف، حمایت از تروریسم، مساله نقض حقوق بشر و همچنین تلاش برای ایجاد فضای مناسب در ارتباط با همکاری اعراب و اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران را دنبال کردند.

یکی از مولاتی که اخیرا علیه ایران طراحی و در کشورهایی مانند عربستان سعودی با همکاری برخی دیگر از پایتخت های عربی علیه جمهوری اسلامی ایران شکل گرفت، پدید آمدن گروهک داعش و ایجاد فضای انحراف در اسلام در حوزه عملیاتی منطقه بود. لذا عاملان و آمران این انحراف، که امروز با شکست تمامی این گام ها رسوا شده اند تلاش می کنند یک اجماع منطقه ای را در خاورمیانه علیه ایران، به محوریت ریاض و همکاری رژیم صهیونیستی بوجود بیاورند. در این میان همکاری امارات متحده عربی، بحرین و مصر نیز با آن محور قابل تأمل است تا زمینه پرور فشار بیشتر بر جمهوری اسلامی ایران باشد.

با این حال نشست اتحادیه عرب علیه جمهوری اسلامی ایران با شکاف عظیمی روبه رو شد. بسیاری از سران کشورهای عربی با وجود آنکه در ماه های قبل، گام هایی برای همدلی و همکاری با عربستان برداشته بودند، امروزه به بهانه های گوناگون تلاش کردند تا در این نشست شرکت نکنند و اکنون با شکست آشکار آن، دشمنان ایران بر آن شده اند تا با تهیه بیانیه شورای اتحادیه عرب که به امضای این چهار کشور رسیده، زمینه ساز فشار بیشتری بر جمهوری اسلامی ایران شوند. اگرچه این فشارها بی اثر است. همه نیک می دانند که امروز در بسیاری از پایتخت های کشورهای غربی و حتی واشنگتن دی سی انگشت اتهام در رابطه با ماجرای ۱۱ سپتامبر و دیگر اقدامات تروریستی در سال های اخیر به سمت عربستان سعودی و دیگر کنشگران رسمی و غیررسمی در پایتخت دیگر کشورهای عربی نشانه رفته است. ایران با امضای هر برنامه و ایجاد فضای مثبت در گسترش جهان عاری از خشونت و اعمال تدبیر در حل و فصل بحران های منطقه ای به جای تقابل و رویارویی مدیریت نشده، زمینه های ایجاد فضای مثبت برای حل کم هزینه این بحران ها را فراهم داشته است. جمهوری اسلامی ایران در طول سالیان بارها نشان داده است که قاطعانه در برابر این همه ها می ایستد و امروز به خوبی نشان داده که برای حل این مشکلات به هیچ عنوان در گام های نخست، به گزینه جنگ و رودرویی نمی اندیشد، بلکه با تمام قدرت قاطعیت خود را برای دفاع از جمهوری اسلامی ایران نشان می دهد و از طرفی تلاش دارد با رفتاری مدبرانه و معقولانه، در بستر اعتدال دولت یازدهم پاسخگوی نیازهای صلح و امنیت جهانی به عملکرد مدبرانه کنشگران سیاسی در دولت های گوناگون عضو این جامعه جهانی باشد.

کوتاه از دیپلماسی

سفر نخست وزیر ژاپن به ایران در هاله ای از ابهام

دیروز صبح خبر لغو سفر شینزو آبه، نخست وزیر ژاپن به ایران منتشر شد. منابع منتشر کننده این خبر دلیل لغو سفر را انتخابات آمریکا عنوان کرده بودند و این مساله که آبه برای حساس بودن این انتخابات، سفر خود به ایران را لغو کرده است. اما ساعتی بعد سفارت ژاپن در تهران لغو سفر نخست وزیر را تکذیب کرد. این خبر که از سوی خبرگزاری

«کیودو» منتشر شده بود از سوی سفارت ژاپن به سرعت رد شد. همچنین سفارت جمهوری اسلامی ایران در توکیو در مورد اخبار منتشر شده در مورد لغو سفر آبه نوشت: «سفر آقای آبه به ایران همچنان در دستور کار قرار دارد و با در نظر گرفتن روند رو به رشد همکاری های دو جانبه، در فرصت مناسب انجام خواهد گرفت.» تاریخ تقریبی این سفر همان طور که از قبل اعلام شده بود اوایل شهریور اعلام شده، البته هنوز زمان قطعی آن اعلام نشده است.

سفارت ژاپن در تهران نیز به درباره لغو سفر شینزو آبه به ایران به خبرگزاری «ایسنا» گفت: «اخبار منتشر شده در رسانه های ژاپن در مورد سفر خارجی نخست وزیر ژاپن صحت ندارد و هنوز برنامه ای برای انجام شدن یا نشدن این سفر اعلام نشده است.»

مهدی مطهرنیا

تحلیلگر مسائل بین الملل